

POSTANOWIENIE

Dnia 3 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

w sprawie A. Z.

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2026 r. na posiedzeniu bez udziału stron,
wniosku obrońcy skazanej o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Pawła Kołodziejskiego od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Adama Rocha od rozpoznania sprawy I KK 413/25,
na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. i art. 6 ust. 1
Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności,

p o s t a n o w i ł

**wyłączyć sędziego SN Pawła Kołodziejskiego od rozpoznania
wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Adama Rocha
od rozpoznania sprawy I KK 413/25.**

UZASADNIENIE

W dniu 22 października 2025 r. zarejestrowana została w Sądzie Najwyższym pod sygnaturą akt I KK 413/25, kasacja obrońcy skazanej A. Z. od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 11 kwietnia 2025 roku, sygn. akt XVII Ka 58/25. Kasacja ta została przydzielona do rozpoznania SSN Adamowi Rochowi. W dniu 22 grudnia 2025 r. wpłynął wniosek adwokata M. M. o wyłączenie sędziego SN Adama Rocha od udziału w sprawie I KK 413/25. Do rozpoznania tego wniosku został wyznaczony SSN Paweł Kołodziejski.

W dniu 17 lutego 2026 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanej o wyłączenie sędziego SN Pawła Kołodziejskiego od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Adama Rocha wyznaczonego do rozpoznania sprawy kasacyjnej. Obrońca podniósł, że udział SSN Pawła Kołodziejskiego w składzie Sądu Najwyższego prowadzi do nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., nadto przedmiotowa sprawa dotyczy także Sędziego wyznaczonego do rozstrzygnięcia niniejszej kwestii incydentalnej. A to z tej przyczyny, iż został on powołany na pełnione stanowisko w tożsamej procedurze, powodującej identyczne domniemanie braku gwarancji niezawisłości i bezstronności, co implikuje stwierdzenie, że rozpoznanie przedmiotowego wniosku przez Sąd Najwyższy w tak ukształtowanym składzie stanowiłoby przejaw orzekania we własnej sprawie, z naruszeniem zasady *nemo iudex in causa sua*. Wniosek zawiera obszernie uzasadnienie z odwołaniem się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy zasługuje na uwzględnienie.

Sędzia SN Paweł Kołodziejski został powołany na stanowisko sędziego Izby Karnej Sądu Najwyższego w wyniku rekomendacji wydanej przez Krajową Radę Sądownictwa w składzie określonym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

Wadliwość tej procedury wykazana została w uchwale trzech połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/20) oraz w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22. Z tych orzeczeń wynika przede wszystkim, że sam fakt brania udziału w orzekaniu osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w tym trybie prowadzi do nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Wielokrotnie już Sąd Najwyższy wskazywał, że w dyspozycji art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. mieszczą się przypadki obejmujące taką więź sędziego ze sprawą, iż wynik danego postępowania będzie miał znaczenie nie tylko dla jego stron, ale także dla samego sędziego. Z orzecznictwa tego wynika, że wyłączeniu na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. podlega sędzia w sytuacji, w której miałby on dokonać oceny stosunku prawnoprocesowego (którego podmiotem, obok stron, jest także sędzia rozpoznający sprawę), wywierającego zarazem wpływ na jego własne prawa i obowiązki. Jeżeli status sędziego jest wadliwy albo ustrojowo „nieczysty”, to wadliwość ta, wątpliwość i „nieczystość” pozbawiają go uprawnień i obowiązków jurysdykcyjnych, co najmniej *in casu*, a jeżeli je wykona, spowoduje wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej. Poza sporem jest, że oceny ważności i skuteczności tego stosunku nie może dokonywać sędzia będący jego stroną albo będący w identycznej sytuacji ustrojowo-procesowej (*por. J. Gudowski, Iudex impurus. Wyłączenie z mocy samej ustawy sędziego objętego zarzutem wadliwego powołania lub przejścia na wyższe stanowisko sędziowskie, Przegląd Sądowy 2022, nr 5, s. 19-20*). Skoro sędzia, którego prawidłowość powołania może być kwestionowana – a tym samym jego niezawisłość oraz bezstronność - musi rozpoznając sprawę sam dokonać osądu w tym zakresie, a więc *eo ipso* oceny zachodzącego między nim a stronami stosunku prawnoprocesowego, to jest z mocy ustawy wyłączony jako *iudex in sua causa*, gdyż - co oczywiste, nawet gdyby był krystalicznie bezstronny - wynik tego osądu, dotycząc go osobiście, wpływając na jego prawa i obowiązki z dziedziny prawa publicznego, pośrednio dotknie także jego sfery prywatnej. Przepisy wyłączają w tym przypadku sędziego niezależnie od jego subiektywnego poczucia bezstronności i gotowości do jej uszanowania w konkretnej sprawie (*zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 29 października 2025 r., I KK 379/25, LEX nr 3982215; z dnia 20 listopada 2025 r., V KO 89/25, LEX nr 3944450*).

W zaistniałej sytuacji konieczne było wyłączenie SSN Pawła Kołodziejskiego, ponieważ nie ulega wątpliwości, że oceniając zasadność wystąpienia obrońcy skazanej, sędzia miałby w polu widzenia własny status zawodowy, związany z trybem powołania na stanowiska sędziowskie z udziałem KRS ukształtowanej na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie

Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Obrońca zasadnie więc we wniosku o wyłączenie tego sędziego stwierdził, że na gruncie przedmiotowej sprawy mamy do czynienia z sytuacją naruszającą zasadę *nemo iudex in causa sua*, stojącą u podstaw normy wyrażonej w art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k.

Jak już wcześniej wskazano, Sąd Najwyższy badając w trybie art. 41 § 1 k.p.k. wniosek o wyłączenie sędziego, winien mieć na względzie stanowisko Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i uwzględniać fakt, że orzeczenie wydane przez skład sądu z udziałem osób powołanych na stanowisko sędziego w procedurze nominacyjnej prowadzonej przed Krajową Radą Sądownictwa wadliwie ukształtowanej na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., będzie stanowiło naruszenie art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (por. np. wyrok ETPCz z dnia 22 lipca 2021 r., w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce, skarga nr 43447/19; wyrok pilotażowy ETPC z dnia 23 listopada 2023 r., Wałęsa przeciwko Polsce, skarga nr 50849/21). Rozpoznanie przez sędziego Pawła Kołodziejskiego przedmiotowego wniosku o wyłączenie od udziału w sprawie SSN Adama Rocha mogłoby wywołać u stron oraz w opinii publicznej przekonanie o braku instytucjonalnej bezstronności sądu. W interesie systemu wymiaru sprawiedliwości jest nie tylko troska o rzeczywistą bezstronność sędziego, ale także zapobieganie powstaniu negatywnego odbioru społecznego w tym przedmiocie.

Z tych przyczyn orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia

[J.J.]

[a.ł.]